„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 39. У Новом Саду у уторак 13. марта 1890. ГОДИНА XXV.

ШТА ХОЋЕ ОНИ?

На догледу састанка нашег народно-црквеног сабора избила је на површину једна врло ружна, да не кажемо, гадна — ствар.

Наш доидући сабор имаће да бира митрополита-патријарха, али после тога предстоји му врло велики и тежак задатак: уређење наше цркве и школе. Међутим сада, при изборном кретању, опажа се, да се извесни људи, разног правца и разних начела групишу, да се збијају у гомилу једну само као присталице овог ил' оног нашег епископа, имајући на уму, да један или други од тих епископа буде за патријарха изабран. То је врло ружна појава. Сваки истиче свој програм, своја начела, а у истини, главну улогу игра у свакога од тих људи — личност.

Против самог питања: ко ће нам бити патријарх? — не можемо устати, не можемо а и не треба да устајемо. Но ево ми овде отворено велимо, да будући наш патријарх није само личност — сама за себе — него да се у тој личности и нешто оличава, а то је нешто: правац, начело, смер, жеља и воља народна. На то се канда најмање пази. Збили се људи у једну гомилу, бајаги, једно их начело руководи, под једном лозинком хоће да раде. Ко је аутономаш, тај је с нама — ту су лозинку истакли. Али шта видимо? Народ је проговорио, рекао је шта хоће; сав је тај народ уз целокупну српску народну слободоумну странку, сав тај народ хоће и жели да се иде оним правцем, којим је ишао до данас; а разни „солидни елементи“ скупили се и груписали се и кажу: нећемо тим путем. Међутим ти људи не кажу шта они хоће.

Васкрели „народну странку“ на бившем сабору, повампирили неки акциони одбор, присвојили сомборске револуције, а све су то учинили само због тога, да имају тек неке, неке фирме, под којом бајаги раде и под којом говоре да ће радити. Но како ти људи мисле да раде и у том правцу, види се најбоље отуда, што видимо међу њима комешаја и кошкања око личности, око онога: ко ће бити патријарх. Но не би још ништа ружно било. да видимо те људе, да полазе са неког начелног гледишта; не, о томе нема међу њима ни разговора, него ти људи полазе махом са чисто личног гледишта. Нико не каже: овај ил онај епископ није због овога ил онога добар, или: треба овог ил оног епископа за патријарха бирати, него: овај ил онај епископ није мени добар, ја не налазим свога рачуна, да тај и тај буде патријарх.

Разуме се, ти људи кажу, да то није истина. Али не треба да се варамо. Они и не могу и не смеду да изиђу с бојом на среду, него морају да кривудају, морају да прикривају своје смерове колико-год само могу — речима. Али дела говоре. Дела се не дају прикрити, и ми велимо: не дао бог, да ти људи истерају до крајности, не дао бог, да своје смерове и постигну, да дођу до мете.

Треба да се знамо и упознамо.

Као што рекосмо, народ је казао шта хоће, а ти људи долазе и вичу: ми то нећемо. Може ли се по томе са тима људима, не озбиљно разговарати, него и упуштати у разговор? Не може. Вичу на сва уста: има толико послова да се посвршава на нашем автономном пољу, а овамо овладао је међу њима неспоразум због питања: ко ће бити патријарх, и то не, са начелног гледишта, већ што једном или другом не иде у рачун, да овај ил онај буде патријарх.

Но најружније је од тих људи, што они хоће народ да употребе, те да постигну своје смерове. Сви кажу: треба ране лечити. али, рекли би смо, да сваки при тој операцији смишља и помишља на себе.

Није лепо, да боме, говорити о личним стварима у јавности, али ми нисмо криви, што морамо и те ствари да потрзамо. Са извесним људима мора се и тако поступати.

Дакле, ми знамо шта хоће они, шта они смерају. Али народ је ту и народ треба да им спречи пута.

Ми се то од народа и надамо, а народ и мора то да учини. То треба народ већ и према ономе да учини: ко неће с народом, тај је против народа; а они неће с народом.

Изборно кретање.

Пишу нам из Куле:

Код нас се обавио избор изборника јуче на дан 40 мученика. У општини нашој има неких скоро 350 бирача. Па шта мислите, од толиких бирача, дође на избор свега — знате колико? — само 34 бирача. (Овде се рачунају сви скупштинари и чланови оба одбора.)

Красота и милина беше видети ту војску и вођа јој. Што их год беше, сви су ти из чистог побуђења, а са мирном савешћу изрекли: „да спас српског народа зависи од солгабирова Душана.“ И ми се потпуно у нечему слажемо с њима, а како да и не, знамо и ми, да су они потомци Бранковићеви. Ох, јадна им срећа, кад су они тог уверења, да солга у џепу држи срећу српског народа! Наздравље им, да су живи и корисни! Но сада је већ све једно, они за цело знају да су заступници, они за цело и то знају: да више буради пива, више вреди него све на свету.

Без сумње је да таких ватрених — ал као лед — Срба, неће у Стапару бити.

Без шале, да је њима благостање на срцу, ал онда кад се купају у — да, да ал у пиву.

Не чудимо се толико ни бирачима, колико ватреном Србину и вођу тих безазлених и невиних људи, да за вредно не нађе, од наше интелигенције па што ни једног учитеља не уписа у листу изборничку. Не чудимо се, ал разумемо, и ми се поносимо с тим, што нисмо у колу таких „српских родољуба.“

Скоро сви бирачи, па и вођ јој — наш г. др. М. М. беху ученици честитог Србина и, неуморног учитеља г. Стеве Поповића, па сви ти не имадоше ни толико увиђавности да укажу почаст оном човеку, који је за 30 и толико година само добро, по овдашњег Србина чинио. Зар се тако указује почаст? Зар је то увиђавност? — Гле јако! Каква почаст? Каква увиђавност? Није већ још нешто. Зар није неколико буради пива претежније од увиђавности и почасти? — Ето тако мишљење деле наши изборници. Заиста лепа самосвест! На част им!

При свршетку истинитог дописа мога, морам се дотаћи још нечега, а то је: ми као људи, не можемо да схватимо, не можемо се начудити томе, да су могли за собом повући два челик-карактера, два човека ал у правом смислу човека, а поврај тога така два Србина, који су до данас као ратари светли са својих лепих дела били, тако светли као сјајано сунце. Ми само то тако тумачимо, да су та два човека рђаво обавештени били, па су као невини загризли у трулу јабуку; јер о њиховом одушевљењу о њиовом родољубљу, о њиовој реткој свести, нико, ама баш нико посумњати није могао.

Ја чисто сумњам и запоуздано држим да је њиово поштено српско срце, овим случајним чином љуто рањено. Зацело држим, да и сами увидоше, како овај случајни догођени случај с њима — на све стране противи се и у највећу опреку долази, са њиовим досадањим лепим радом за општу ствар. За српску срећу и лепшу будућност, они су показали више пута делом како су доврели и да разумедоше народне жеље, као и они школовани искрени родољуби милог рода српског. — Ја се за поуздано надам још у њиову лепу свест, да ће усне њиове прошапутати: „Људи смо, нисмо, с намером, но случајно смо загазили тамо, што крњи српску светињу — боже! народе! опрости нам за ову случајну прву нам погрешку“! — Народ ће им опростити и рећи: „зато што сте случајно без намере, без икаквог личног интереса згрешили, примамо вас опет у наше коло.

Родољуб Ђорђев.

* * *

Пишу нам из Шајкашке: На основу поузданих вести могу вас известити, да по срезу мути и из потаје ради за себе познати Милош Димитријевић, не би ли се дочепао шајкашког мандата и за наш сабор. Ко је Димитријевић, то знамо сви ми Шајкаши врло добро још од земаљских избора, када га је влада дотерала из кулпинског среза амо, да својим српским именом убије нашу српску ствар. Само нисмо на чисто шта то Милош Димитријевић хоће својом кандидатуром, и под своју старост да постигне? Сигурно какву титулу или орден.

* * *

Пишу нам из Ст. Бечеја: Старобечејци осветлаше себи и нашој странци образ. Читав дан и по т. ј. 8. и 9. марта до подне трајао је избор изборника, који ће на скоро бирати саборске посланике. Кандидати радикални сјајно продрли. Браниковци се сложили са свима елементима; али им и то ништа не поможе. Наш народ прозрео је, куд нагињу и не даде им своје поверење. Тако звани „пресумптивни“ браниковачки изборници свечано насели.

* * *

Из Шида нам стиже овакав брзојав: Данас изабрасмо за изборнике све саме наше једномишљенике, присталице целокупне српске народне слободоумне странке. Живели наши кандидати: Михајло Мишић и Богољуб Милетић!

* * *

Са збора у Меченчани. Читамо у „Србобрану“. На дан 22. фебруара о. г. обависмо наш збор и договор у Меченчани, о којем ево кратког извештаја: На збору беше сакупљено око 50 бирача изборног среза петрињског, а почастише нас неколицина једномишљеника и из среза костајничког својим присуством. Поп Ј. Драгишић, бивши наш заступник, поздрави кратким говором сакупљене бираче и предложи за председника збору, пароха брђанског г. Павла Паића, а за извештача збору г. Јову Гламочлију, пароха јабуковачког.

Пошто би и перовођа изабран, нагласи

ЛИСТАК.

ИЗ ПРОГРАМА КОНЦЕРАТА Р. ТОЛИНГЕРА.

Наш омиљени вештак на ситним гудама (violoncello) г. Р. Толингер се решио, да свога пролећа обиђе више места, у којима Срби живе, као: Т. Бечеј, Вршац, Темишвар, Сомбор, Нови Сад, Суботица, Осек и др.

До сад је већ приредио концерте у Чакову, Митровици и Ст. Бечеју.

Ја сам уставио себи задаћу, да разгледам програме концерата г. Толингера. У њима ћу наћи имена глазботворца: Д. Попера, који је професор на консерваторијуму у Пешти за „ситне гуде“, иначе са своје вештине познат читавој Европи; Р. Толингера, о чијој способности да говорим, држим, било би излишно, јер је наша публика имала, а и имаће још прилике да и боље упозна нашег младога вештака; и чувене: Шумана и Рубинштајна.

„Вито“ је једно од најомиљенијих дела Поперових, написано у D-dur-у.

Глазботворац пушта најпре гласовир, који под „не сувише живо“ изводи звуке са прекидањем у разноликим гласоверстама, да у највећој тишини (pp) припреми слушаоца на ситне гуде (violoncello), које ће пријатним звуком — у рукама вештака — да задобије срца публике. Гуде почињу у 18. мери свој умилни глас да разлежу живахном и врло пријатном мелодијом.

Гласовирска се пратња не одликује битном самосталношћу, него у главном служи за наслон гудама.

При крају се понавља почетна мелодија.

„У шуми“. Свита од Д. Попера. G-dur. Мах ‚allegro moderato‘. Овај глазботвор је подељен на седам одељака, а вешто спајање допринело је, да се дошло до складне целине. Други одељак се појављује у меком премету, а код четвртог одељка видимо мотив почетног дела у пуној боји.

„Ај ухнем“. B-moll. Овим је пружена прилика слушаоцу, да се упозна са малоруском народном песмом, коју је Р. Толингер копирао по слушању Славјанскога збора, и удесио за гуде уз пратњу хармонијума. Хармонијум почиње са заметцима из „Ај ухнем“, а у четвртој мери почињу гуде арију брдског нам народа. Песма се не одликује каквим особитим глазбеним шарвилом, али њена примитивност у рукама вештака добије сасвим други облик. Приликом репродукције ипак се од приказивача особита пажња на динамику, у томе се управо код ове песме и огледа вештина.

Г. Толингер приказујући је прелази врло вешто на друге и друге жице, тако, да јачина звука бива све слабија . . . и при крају је постепено сасвим нестане.

О лепоти њеној више ви нужно да говорим, држим да ће бити доста ако се позовем на страну критику.

„Сањарија“ од Шумана. За гуде уз пратњу гласовира удесио Давид Попер. Гуде почињу сасвим тихо у F-dur-у, и настављају у заједници са гласовиром, који му служи за наслон.

У овом делу видимо троделну форму. По поновљеном првом, настаје друга сасвим нова замисао у вишем гласовном обиму истакнута у другом делу, а овоме се придружује при крају заметак почетног дела.

У њему се глазботворац трудио да оличи „програмску глазбу“ т. ј. он се трудио да „Сањарију“ у пуном смислу речи и звуком прикаже. Обима је малог, а својствена му мекоћа утиче врло пријатно на слушаоца.

„Мелодија“ од Рубинштајна. D-dur. Само име овога глазботворца нам пружа довољно гаранције за ваљаност. За гуде и гласовир прерадио је Попер. Не мање заслужује пажњу пријатно звучећа:

„Полонеза“ од Д. Попера. D-moll. При крају друге мере почињу гуде са осмерком „a“ те настављају у маху ‚vivace assai‘ — са свом снагом, а гласовир напомиње да замисао глазботворца што прецизније изведен буде све до 19. мере, где гуде развију сву своју моћ ‚Solo‘.

После неколико мера, указује нам се поново гласовирска пратња, и пошто са неколико удара спреми, превија се глазба у ‚B-dur.‘

Ово је дело већега обима, а по садржини вештачки удешено.

„Српска импровизација“. Бр. I. од Р. Толингера.

Глазботвор овај је смеса срп. нар. песама, које су зачињене са неколико ставака из кола, а згодна веза је учинила, да се дошло до органске целине.

Најпре гласовир мотивише, а за тим гуде у меком премету започињу красну српску песму „сунце јарко.“ — Овоме следује неколико ставака са разним варијацијама, у којима се истичу поједини ставови из „сунце јарко.“

Глазботворац је при удешавању овога одељка уставио себи задаћу, да што природније гусле подражава, и мора се признати, да је замисао своју потпуно остварио; и сама природа гуда — разуме се у вештим рукама — помаже приказивачу, да задатку верно одговори. — У наставном делу наступа измена заметка, која ће у G-dur-у да приказе „изведи брате“ и „терај куме логова.“ — По опетовању сватовца гласовир се ослања на контра ‚g‘, и изводи неколико пута наизменце са ‚g‘ на више ‚d‘ у мал. октави — очевидно весник кола, а гуде прихватају изводећи у неколико мера умилне звуке „кола.“

Гласовирска пратња се не уздиже до полифоног облика, него служи као сугласна потпора гудама.

Како овај глазботвор утиче на Србина, да би изнео, послужићу се речима штов. „Заставиног“ дописника (бр. 34. о. г.) из Чакова.

председник збора значај и важност овога састанка те позва извештача, да предложи начелан програм, кога би се изабрани заступници нашег среза придржавати имали.

По предложеном програму заступници дужни су етајати на становишту српске самостална странке, односно целокупне срп. народне слободоумне странке, те према томе дужни су при избору митрополита-патријара придружити се оној већини, која ће према општој жељи народа бирати таког поглавицу цркви, који ће знати, хтети и умети васколики српски народ у својој митрополији око себе ујединити, и са тако уједињеним силама порадити свагда само на добро цркве, школе и народа.

На расправном сабору, дужни су заступници у најмањим појединостима побринути се за цркву и школу; поправити данашње невољно стање свештенства, нарочито пак у нашој дијецези, јер свештенство ове дијецезе стоји на рубу материјалне пропасти, дочим учитељство вероисповедно мора се шта више из мртви подизати! Предложени програм беше једногласно усвојен и по том се прешло на избор кандидата за наш срез.

За свештеничког кандидата споразумно са костајничким срезом буде једногласно истакнут г. Јово Драгишић, парох комоговински, дочим ради избора световног кандидата збор се поцепа у већини за уредника „Србобрана“ г. Павла Јовановића, а мањина истакну г. Николу Вујатовића, грађанина петрињског.

На завршетку изјави г. кот. предстојник петрињски као повереник збора, да је саветовање збора и договора у најбољем миру и реду текло, што се само чистој свести присутних приписати имаде.

По том је следовао заједнички ручак кога је провејавала чиста братинска љубав и челична српска слога.

Откривене тајне!..*)

Глас из Босне.

VI.

Не можемо да овде још нарочито не споменемо и ону дрскост сарајевске православне конзисторије, која је поводећи се за германовцима: архим. Магарашевићем и попом Бољаришем и Зимјановићем, отворено ступила у борбу против наших црквених општина још и са одбијањем њиховог учешћа, како при попуњивању парохија, тако и именовању управитеља протопрезвитерата. Јер нама колико су познати односаји у православном свету а српском нарочито, нигде не изгледа више, да су приставше клерикализма даље забрадили него код нас. Али срећа је за Србе у карловачкој митрополији што имају своје писано право и законе, на кои темеље штете и бране своја права, те они имају се на што позвати у својој борби, као што је била она, коју је против њих створио бив. Герман, тражећи превласт хијерархисву онаку какву код нас досљедно уводе и проводе његови негдашњи љубимци и обожаваоци. Но ако ми немамо писмена закона и уредаба о нашем праву, да имамо учешћа у стварима горње природе, ми имамо и знамо како је код нас то обичај био од стотине година, да се наше општине питају за савет у свима мало већег замашаја питањима и стварима, што засецају у нашу цркву. Не може бити да то није познато мит. Николајевићу, јер колико нам је знано, с том га је поучавао у своје време и Косановић а и ми сви, кад је текар дошао у Босну био и тражио о свему обавештења о „досадашњој пракси“, што би он говорио.

Ми ћемо сад покушати мало боље разјаснити. Тако непобитна је истина, коју ће све општине код нас и старије свештенство, као и митрополит Дионисије посведочити, да су код попуњивања парохија за турско доба увек се питале црквене општине, да ли им је личност, која се нуди за пароха, поћудна те никад владике онамо где су биле уређене општине, а то је по свима варошима и касабама, нису постављале за парохе личности које није општина било повладила, било сама владику молила да јој тога и тога запопи и за пароха постави. Овај обичај да богме да није ваљао за сеоске парохије, где није ни било општина; али треба и то знати, да су таке парохије већином биле зависне од варошког житељства; јер је за њих била једна црква све у вароши, па су услед тога и код попуњивања таких парохија, кандидати собом узимали и носили владици у чев и препоруку варошке општине, у чији котар или протопопијат су се бројали.

Исто је важило и за протопрезвитерате, јер је и за та званија свугди потребно било поверење подручног народа и свештенства, тако да су по свима местима држале се редовне општинске седнице и позивали сви свештеници, па би се већало и разговарало о том ко би за прету најврснији и најспособнији био.

Но за кога говоре ови народни обичаји и и за што говоре? Да ли за наше германовце, који разваливше уста зијајући, како народ није никад имао у Босни и Херцеговини учешћа у црквеним стварима или за вас, који тражимо да се чује наш глас и сада, као и некада, кад бише нам поглавице они толико извикани фанариоти? Да Богме на грчке је владике вика велика, али они и кад су своју власт злоупотребљавали, опет нису народна права газили; него су увек нашли за сходно, да им кови попа добро плати, ако нема препорука великих, него само од неколицине својих личних пријатеља или родбине. Тако Грци и кад грешише опет то у згодној форми чинише, да је попа и увек скупље плаћао, ако га сав народ не би препоручио.

Но није се глас нашег народа слушао само у горњим случајевима, него велика народни скуп око 1861. и 1862. године, претресао је у Травнику и створи од млого већег замашаја. За овај скуп првих грађана из свију виђенијих места може се рећи да је била права народна скупштина, која је створена заиста с највећом помпом и уз учешће врховних и светских и духовних власти. Седнице је почаствовао својим учешћем и паша травнички и митрополит Игњатије, а већало се о свему што спада на школу и цркву, на учитеље, попове, проте па и саме владике; јер је тада стално опредељена и владичарина, као што се решавало и о биру, новим школама и т. д. Надлежност ове скупштине није била само за то да даде своје мишљење о предлозима политичких и духовних власти, него је скупштина могла и собом доносити предлоге и закључке ваљане за те обе власти. Па тако је онда и дошло до бањалучке православне богословије, о којој је та скупштина о свему решавала, увевши у претрес и сам наставнички програм и побринув се за све што је потребно било.

Ето тако је то некад било под дивљом турском владом а за фанаристских владика; али онда не беше на збору Магарашевића и Зимјановића, да нас уче, како је Герман мислио и како је то у тој и у тој прави тако, али онда не беше ни тадашњи управитеља Босне и Херцеговине, те натучене мудрости и уображене сујете, да њихов прст у свему мора бити умешан и они у свакој чорби мирођија. Али шта ћете кад данас Кучере, Хермани, Длуступи и Кукуљевићи са њиховим Магарашевићима боље знају шта нама и како нам шта треба него ми сами!

Баш овога ради не можемо прећутати она два случаја, где је митрополит Серафим Церовић, држећи се још старинског народног обичаја, дошао у сукоб са данашњом струјом и бароном Кучером. Једном кад су Мостарци себи бирали пароха а другог, кад су Фочани збацили председника општине, који им је здраво шарен био. У оба ова пута митрополит Серафим је био на страни народа признавајући му право да бира и попа и председника за општину, како то за најбоље нађе. Међу тим то у Сарајеву нису хтели допустити, него је због првог случаја митрополит морао саслушати укор и општина у два пута разрешена бити, кад је о том хтела дебатовати; а због другог случаја митрополит је морао чак у Сарајево доћи да се правда, јер се дрзнуо да збаци председника општине, који ако не уживаше љубав и поверење народа, он га потпуно од власти ужива, да је тога ради препоручен у Бечу и на одликовање за заслуге. Но митрополит не оста одговору дужан, и наша влада мораде прогутати и одликовати Јовичића баш онда кад га Срби Фочани беху сасвим сатрли и понизили, да га је зазор било и на чаршији се показати.

Говорили смо ми ово митр. Николајевићу већ давно и зна то он све добро, али која фајда, кад он неће да се замери влади, јер тако сада мора бити, кад влада хоће тако да буде, пошто јој је ради политичких циљева потребно свештенство. За то је и уобичајила, да свештенство не добија годишње нарочите потпоре од владе ни преко конзисторије но управо преко политичке власти: од престојника, које после за ту кукавну помоћ од 100 или 200 ф. употребљује и за најподлија средства. И ми се у неким случајевима смесмо жалити на поједине свештенике; али према њиховом положају у нашим су очима и за ово свему зву криви митрополит Николајевић, који се повео за својим пријатељима Германова соја људи, као и сар. конзисторије, до данас се нико више лако не ишчупа из чељусти у коју је запао.

Политички преглед.

Бизмаркова оставка. Ма да у Берлину заседава међународна конференција, којом се интересују толики милијуни радничкога света, опет је Бизмаркова оставка најпречи и најзанимљиви предмет писања и разговора. Новинари су ради да сазнаду праве узроке канцеларове оставке, али још нису на чисто. Докле једни тврде, да су узроци чисто унутрашње природе, други веле да су га оборили како погрешке у унутрашњој, тако и у спољашњој политици. Кад је цар Вилхелм I. био већ близу гроба, онда је Бизмарк присвојио себи неограничену власт, и радио је што је хтео; њега је морао сваки слушати, па и сам цар. Међутим млади Вилхелм II. није ни мало расположен да слуша кога другог осим себе сама, и он је вољан да сам себи буде канцелар. Цар је примио оставку Бизмаркову 8. ов. м. Ову одлуку цареву саопштише му истога дана по подне шеф цивилнога др. Лукануус и шеф војеног кабинета генерал Ханке. У службеном листу одмах је изашло писмо царево, упућено Бизмарку, у коме цар вели да са тешким срцем прима његову оставку, пошто се уверио да су неуспешна сва настојавања да одустане од оставке. За то му оставку прима, да би се у миру и тишини опоравио, те да својим саветом, искуством и радом могне послужити цару и отаџбини у сваком случају. Признаје му, даље, заслуге, које је стекао за Пруску и Немачку, изјављује да ће му и у будуће бити путевођа његова мудра и помирљива политика, и даје му титулу војводе од Лауенбурга и коњичкога генерала са рангом фелдмаршала. Одмах за тим штампан је указ, којим се за државнога канцелара и председника пруске владе поставља командант 10. корпуса пешадијски генерал Каприви. И остали министри прусог министарства дали су оставке, које им цар није уважио, те они тако остају на својим местима. Постављање генерала Каприви за државнога канцелара изазвало је свакојака тумачења. Једни веле да ће Немачка отпочети ратоборну политику, али други тврде с поуздањем да тога неће бити, јер је министарство овога ђенерала чисто пословно; оно има да извршује само унутрашње реформе и да настави дојакошњу спољну политику. Нови канцелар врло је мало познат у европском политичком свету; о његовом дојакошњем политичком животу слабо се има шта казати, јер је махом служио као војник, само што је једанпут, по оставци адмирала Штоса вршио дужност адмирала флоте. Сад му има 59 година, има „интересантну главу“ и личи прилично на Бизмарка, ужива поштовање. Један лист рече: сишао је са позорнице човек, о коме ће историја говорити, а дошао је на позорницу други, о коме се до сад мало што може казати.

Вести из места и са стране.

„Наш пријатељ Некљужев“. Данас се приказује на нашој позорници први пут: „Наш пријатељ Некљужев“. Комедија у 5 чинова а 6 слика, од А. Ивановића Пелма, с руског превео Славко Св. Милетић. Та позоришна игра јако се допала досад свугде где се год приказивала. Прешла је преко свију позорница у Русији, давала се у Паризу у француском преводу, за тим је представљана у народном позоришту у Прагу, у народном позоришту у Загребу и у народном позоришту у Београду. И публика и критика примила је то дело с великим допадањем, те се тако надамо, да ћемо и ми наћи обилна уживања у том делу, у ком нам се износи руски модерни живот и прави руски типови.

Новинарско друштво у Хрватској. У одборским просторијама „Матице Хрватске“ састадоше се у недељу 4. (16.) о. м. пре подне загребачки новинари, мал не сви уредници и сурадници овдашњих политичких новина, на договор у погледу устројења новинарског друштва. Пошто је конференција изабрала сазивача Драг. Лела председником, а Јанка Иблера бележником, повела се жива расправа о темељним начелима, на којима ће се створити друштво на правила. Главна ће циљ друштву бити промицање моралних и материјалних интереса новинарскога сталежа, подупирање оскудних и за рад неспособних чланова и њихових удовица и сирочади, у које име ће се устројити посебна мировинска заклада. За израду правила изабран је одбор састојећи из следећих лица: Милош Зец („Нар. Нов.“); Антун Шлесингер („Агр. Цтг.“); Динко Политео („Обзор“); Ј. Франк („Агр. Тгбл.“); Аугуст Харамбашић („Хрватска“); П. Јовановић („Србобран“) и Д. Лил („Агр. Цтг.“) и Ј. Иблер („Н. Н.“) Одбор се конституисао изабравши М. Зеца председником, Ј. Франка подпредседником, А. Харамбашића бележником.

Емисија. На основу закона од 1. марта о. г. отвориће се 13. о. м. јаван упис на обвезнице новог зајма српске државе за откуп експлоатација српских државних железница. Зајам износи 26,666.500 динара и раздељен је на 53.333 обвезнице. Обвезнице гласе на 500 дин. и носе имаоцу 5% равно 25 динара год. интереса, који ће се исплаћивати у четири пута преко године и то сваког првог: јула, октобра, јануара и априла по новом календару у суми од 6·25 динар у злату. Овај зајам је на првом месту гарантован приходима од експлоатације срп. држав. железница и вишцима прихода од таксених марака и од пореза на обрт. Упис ће се отворити у Паризу, Женеви, Бриселу, Базелу, Београду и код свију страних кореспондената и агенција париског Креди-Лионеза. У Београду ће се уписивати код Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије. Уписна цена је 416.25 динара за 500 дин. капитал или 83·25%.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 12. марта у вече.)

Суботица. Варошки велики фискал Јанковић убио се.

Берлин. Немачки цар изјавио је жељу, да се са аустро-угарским владарем још пре састане него што је време састанку већ углављено било. — Бизмарк ће се опростити са царем као „генерал-оберст.“ Том ће приликом Бизмарк молити цара за дозволу, да збаци херцешку титулу. — Енглески престолонаследник са сином, ручао је данас код Бизмарка.

Софија. Истрага против мајора Панице довршена.

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА
ВАЖИ ОД 20. МАЈА (1. ЈУНА) 1889.

Из Будимпеште за Београд:

Километара	СТАНИЦЕ		Путнички влак (Orient-Express)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полази	2.35	2.40	8.00	9.40	—
175	Субатица	„	5.50	6.26	1.46	5.24	—
	Шандор	„		—	—	5.33	—
	Верушић	„		—	—	5.49	—
193	Чантавир	„		—	2.11	6.16	—
	Зобнатица	„		—	—	6.26	—
207	Топола	„		6.59	2.34	6.48	—
	К. Хеђеш	„		—	—	7.12	—
223	Х. Фекетехеђ	„		7.16	2.56	7.20	—
234	Врбас-Кула	„		7.30	3.16	7.46	—
248	Стари Кер	„		7.44	3.34	8.15	—
	К. Алпар	„		—	—	8.25	—
260	Кисач	„		—	3.51	8.38	—
276	Нови Сад	„	7.40	8.21	4.19	9.17	—
279	Петроварадин гр.	„		—	4.25	9.25	—
281	Петроварадин	„		8.29	4.32	9.33	—
286	Карловци	„		8.37	4.41	9.47	—
296	Чортановци	„		—	4.59	10.09	—
300	Бешка	„		—	5.07	10.20	—
310	Инђија	„		9.05	5.21	10.38	—
318	Стара Пазуа	„		9.15	5·38	11.00	—
326	Нова Пазуа	„		—	5,50	11.15	—
332	Батајница	„		—	6.00	11.28	—
347	Земун	„	8.59	9.45	6.20	11.55	—
359	Београд	„	9.09	10.05	6.45	12.30	—

(Путнички влак: сваког уторника и петка; Брзи влак: сваког уторника и петка)

Из Београда за Будимпешту:

Километара	СТАНИЦЕ		Путнички влак (Orient-Express)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полази	3.02	5.30	8.25	3.25	—
12	Земун	„	3.12	6.11	9.00	4.01	—
27	Батајница	„		—	9.19	4.33	—
34	Нова Пазуа	„		—	9.30	4.48	—
41	Стара Пазуа	„		6.42	9.43	5.05	—
49	Инђија	„		6.52	10.01	5.31	—
60	Бешка	„		—	10.13	5.56	—
64	Чортановци	„		—	10.27	6.06	—
73	Карловци	„		7.20	10.46	6.30	—
78	Петроварадин	„		7.27	10.56	6.43	—
81	Петроварадин гр.	„		—	11.02	6.51	—
83	Нови Сад	„	4.43	7.43	11.16	7.19	—
100	Кисач	„		—	11.38	7.58	—
	К. Алпар	„		—	—	8.10	—
112	Стари Кер	„		8.13	11.55	8.22	—
125	Врбас-Кула	„		8.28	12.18	8.51	—
136	Х. Фекетехеђ	„		8.40	12.36	9.14	—
	К. Хеђеш	„		—	—	9.20	—
152	Топола	„		8.57	1.02	9.47	—
	Зобнатица	„		—	—	10.02	—
166	Чантавир	„		—	1,21	10.13	—
	Верушић	„		—	—	10.23	—
	Шандор	„		—	—	10.40	—
186	Субатица	стиже	6.30	9.32	1.45	10.50	—
	Субатица	полази	6.38	9.46	2.25	11.28	—
359	Будимпешта	стиже	10.05	1.25	7.30	6.40	—

(Путнички влак: сваке среде и суботе; Брзи влак: сваке среде и суботе)

НАПОМЕНА. Црним словима штампани сати и минути значе ноћно доба и то од 6 сати у вече до 5 сати 59 минута ујутру.

---

*) Види 26. број „Заставе“ од ове године.

— У том се допису међу осталим вели . . . „врхунац ове глазбене вечери беху срп. импровизације, које су необичном моћи прибавиле бескрајно узбуђење. — Оно дивно српско коло које сваког слушаоца у срце дирне, та вештачка имитација српског гајдаша, где човек мисли да слуша српске гајде — произвело је дивљење.“

Ово је одјек из српским груди.

„Концерто.“ A-moll од Рубинштајна. Овде се огледа права уметничка израда искићена дивним облицима. — При репродукцији ових глазботвора, приказивачу пада у део тежак посао, јер у њему налазимо моменте, који иштту потпуну техничку извежбаност, и кадра га је само ванредно вешта рука приказати. Узмимо сад у обзир, да је и великог обима, па ће нам бити јасно, зашто се звуци овога глазботвора тако ретко по концертним дворанама разлежу.

Тај нам случај још више утврђује веру у вештину Р. Толингера, јер смо имали прилике већ више пута чути репродукцију и тога глазботвора,

Као што сам довнао решио се г. Толингер, да своју кантату „Косовку“ преда у штампу; али како је ово склопљено са великим трошком, сви су изгледи да ће издати позив на претплату, те ако се довољан број претплатника одазове — што би свакако требао са правом да очекује — тако ће своју замисао моћи остварити.

П. М—ћ.

Власник и издаваац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.